

HOOGSTE RA'S IN HET BEDRIJFSLEVEN 2008

Top 31

Sommige RA's klimmen hoog in het bedrijfsleven. Maar wie, en hoe hoog? Voor het tweede jaar screende 'de Accountant' de besturen van alle AEX- en AMX-fondsen en nog wat grote bedrijven. Aangevuld met spontane meldingen leidde dat tot de 31 'machtigsten'.

TEKST TOM NIEROP, PETER VAN RIETSCHOTEN | BEELD CORBIS/MIKE AGLIOLO, SIMONE VAN ES

Veel registeraccountant kiezen na een periode in het openbaar accountantsberoep voor een carrière in het bedrijfsleven. Sommigen deden de accountantsopleiding al van begin af aan met het oog op een loopbaan in 'het financieel management'. Binnen het totale NIVRA-ledenbestand vormen deze *accountants in business* zelfs de grootste groep.

Sommigen klimmen hoog. Anderen nog hoger. Maar hoe hoog, hoe vaak, en wie? In maart 2007 presenteerde 'de Accountant' voor de eerste keer een Top-25 van 'hoogste' RA's in het bedrijfsleven. Dit gemeten naar hun functie, in combinatie met de omvang van het bedrijf.

BEURS EN OMZET

Net als in 2007 haalden we dit voorjaar de stofkam door de besturen van vooraanstaande beursgenoteerde ondernemingen. Van de AEX- en AMX-fondsen zijn alle bestuurders met een RA-titel in kaart gebracht.

Daarnaast zijn dit jaar de besturen van de grootste vijftig bedrijven uit de FEM Business Top 500 doorzocht op aanwezigheid van registeraccountants. Veel van die bedrijven zijn beursgenoteerd, maar niet alle. Verder is de lezers van 'de Accountant' en Accountant.nl gevraagd om zichzelf of andere RA's aan te melden die werken als bestuurder/directielid van een onderneming met minimaal een half miljard euro omzet. Dat is op grote schaal gebeurd.

Net als in 2007 is gekozen voor het omzetcriterium omdat omzetcijfers minder fluctueren dan winstcijfers. Daarmee ■

'Graag meer evenwicht tussen doel en uitwerking van IFRS.'

11 André Boudewijns

André Boudewijns (52) is chief financial officer van FrieslandFoods, product van veel fusies en samenvoegingen en momenteel met Campina bezig het grootste zuivelconcern ter wereld te vormen.

Boudewijns deed heao-bedrijfskunde, ging werken bij Arthur Andersen Nederland en haalde zijn RA-titel bij het NIVRA. Na tien jaar stapte hij over naar Van Melle (later Perfetti Van Melle) en was daar concern-controller, cfo en divisiedirecteur Europa. Na negentien jaar ging hij in 2005 naar FrieslandFoods.

Profijt RA-opleiding: "Dan gaat het enerzijds om een verdieping van de heao-opleiding, anderzijds om de nuttige combinatie van werken en studeren. Zo veel geleerd en over een heel breed front veel ervaring opgedaan. Toen is er een stevige basis gelegd voor het latere functioneren in de financiële functies."

De overstap naar het bedrijfsleven was geen 'opwelling': "Ik wilde eerst als accountant bij veel verschillende bedrijven ervaring op doen om daarna in financiële functies met eigen verantwoordelijkheid en directe betrokkenheid actief te kunnen zijn. Bovendien is wet- en regelgeving nooit mijn grootste hobby geweest"

Ups en downs: "Er zijn veel interessante kanten aan een cfo-functie, maar overname- en fusietrajecten vormen toch wel de grootste uitdaging. Dan moet echt alles uit de kast worden gehaald. Het uiteindelijk niet doorgaan is dan ook een duidelijke down."

Fair value/IFRS: "Enerzijds een waardevolle basis voor gelijkheid in de waardebepalingen en de verstrekking van informatie. Anderzijds worden de rapportages er met name voor aandeelhouders niet begrijpelijker op. Het lijkt me zinvol als er in deze meer balans komt tussen doel en uitwerking van de regeling."

Tip voor het openbaar beroep: "Het 'opstrakken' van de regelgeving is goed. Maar het zou goed zijn als ook hier gewaakt wordt over het evenwicht tussen de professionaliteit en onafhankelijkheid van de accountant enerzijds en de beleidsmatige verantwoordelijkheden van de onderneming anderzijds. Ik zou willen zeggen: hoedt u voor verstarring."

vormen ze een stabielere maatstaf voor de omvang van een bedrijf en zijn activiteiten dan winst. Omzet zegt ook meer dan het eigen vermogen.

De omzetgegevens van beursgenoteerde ondernemingen zijn in de regel ontleend aan jaarverslaginfo.nl en die van niet-beursgenoteerde ondernemingen aan Companyinfo.nl. In de meeste gevallen betreft het de cijfers over boekjaar 2006,

soms die over 2007. Aan de precieze positie in de ranglijst moet dan ook geen al te absolute betekenis worden toegekend.

ZELDZAME CEO'S

Deze wat uitgebreider inventarisatie leidde dit jaar tot een lijst met 31 'kwalificerende' top-RA's. Net als in 2007 zijn vrijwel alle RA's in raden van bestuur

chief financial officer. Registeraccountants dringen slechts zelden door tot de hoogste algemene managementfunctie. Illustere RA-ceo's uit het recente verleden waren Kees Storm (Aegon) en Cor Herkströter (Shell). Beiden zijn nog steeds actief als commissaris. Anno 2008 telt de toplijst twee ceo's, Dat zijn dezelfde als in 2007: bestuursvoorzitter Herman Hazewinkel van bouwconcern VolkerWessels en ceo Ronald Icke van arbeidsmarktdienstverlener United Services Group. Cor van den Bos, als lid van de raad van bestuur van SNS REAAL nummer vijftien op de huidige ranglijst, lijkt een 'tussencategorie' te vormen, want hij is daarnaast wel ceo van het tot dat concern behorende REAAL Verzekeringen.

Op positie 25 staat de derde top-RA met een niet-specifiek financiële functieaanduiding, general manager Sietske Laan van Nikon Europe. Maar haar functie lijkt inhoudelijk toch vooral financieel van aard (zie kader).

De internationaal gesignaleerde trend om financieel directeuren vaker te laten doorstromen naar de ceo-zetel - in Groot-Brittannië is een op de vijf ceo's in de FTSE 100 opgeleid als accountant - heeft in Nederland dus nog niet geleid tot zicht-

Commissarissen bij AEX- en AMX-fondsen

Vet = staat ook in Top 31

Persoon	Raad van Commissarissen	Bedrijf	Genoteerd	Omzet 2006
1. Kees Storm	lid	Unilever	AEX	40.187.000.000
2. Kees Storm	lid	Aegon	AEX	26.900.000.000
3. Piet Hoogendoorn	lid	ING Groep	AEX	13.803.000.000
4. Cor Herkströter	voorzitter	DSM	AEX	8.921.000.000
5. Willy Angenent	voorzitter	Vedior	AEX	8.432.000.000
6. Pascal Visée	lid	Hagemeyer	AEX	6.228.203.000
7. Gilles Izeboud	lid	Corporate Express	AEX	5.631.000.000
8. Johan Bartelds	lid	Heijmans	AMX	3.731.854.000
9. Henk Scheffers	lid	Wolters Kluwer	AEX	3.693.000.000
10. Rinus Arentsen	lid	Océ	AMX	3.098.223.000
11. Leon van den Boom	lid	ASM International	AMX	877.491.000
12. Robert Jan van de Kraats	lid	Ordina	AMX	530.411.000
13. Fred Arp	lid	Wereldhave	AMX	205.601.000
14. Arnold Hoevenaars	lid	Crucell	AMX	131.567.000
15. Robert van der Meer	vice-voorzitter	Corio	AEX	327.400

Top 31 RA's in het bedrijfsleven

* = beursgenoteerd

Persoon	Functie	Bedrijf	Beursnotering	Omzet 2006
1. Gerard van Olphen	cfo	Eureko		14.394.400.000
2. Marcel Smits	cfo	KPN	AEX	12.632.000.000
3. René Hooft Graafland	cfo	Heineken	AEX	11.829.000.000
4. Robert Jan van de Kraats	cfo	Randstad	AEX	9.197.000.000
5. Frits Vervoort	cfo	Vedior	AEX	8.432.000.000
6. Ton Lammers	cfo	Vion		7.412.599.000
7. Rinse de Jong	cfo	Essent		6.663.100.000
8. Tjalling Tiemstra	cfo	Hagemeyer	AEX	6.228.203.000
9. Floris Waller	cfo	Corporate Express	AEX	5.631.000.000
10. Herman Hazewinkel	ceo	Volker Wessels	*	4.800.000.000
11. André Boudewijns	cfo	Friesland Foods		4.693.000.000
12. Ronald van der Mark	cfo	Maxeda	*	4.047.000.000
13. Peter Wennink	cfo	ASML	AEX	3.800.000.000
14. Hans Wouda	cfo	Van der Sluijs Groep Holding		3.720.354.000
15. Cor van den Bos	lid raad van bestuur	SNS Reaal	AMX	3.540.000.000
16. Ron Icke	ceo	USG People	AMX	3.536.836.000
17. Arie van 't Hof	cfo	HAL Trust	*	2.778.563.000
18. Frans Dorjee	cfo	Draka	AMX	2.529.400.000
19. Huub van Rozendaal	cfo	Sligro Food Group	*	2.065.686.000
20. Ton van der Steenhoven	cfo	Kroymans Corporation		2.000.000.000
21. Han Wagter	cfo	Wessanen	AMX	1.579.800.000
22. Theo Eysink	cfo	Bombardier Transportation, divisie Services	*	1.100.000.000
23. Gerard Krielen	cfo	GTI	*	1.100.000.000
24. Jack de Kreij	cfo	Vopak	AMX	883.500.000
25. Sietske Laan	general manager	Nikon Europe		807.000.000
26. Fred Arp	cfo	Telegraaf Media Groep	*	785.000.000
27. Hans Kooijmans	cfo	IMCD		686.100.000
28. Michel Lamie	vice-voorzitter	De Goudse	*	678.000.000
29. Gosse Boon	cfo	AVR-Van Gansewinkel		609.443.000
30. Peter van Rossum	cfo	Rodamco Europe	AEX	593.000.000
31. Eiko Ris	cfo	Kendrion	*	503.000.000

bare stijging van het aantal RA's op deze post op dit niveau.

ZWAARGEWICHT

In 2007 was de hoogst geklasseerde RA *in business* de nu zestigjarige Henk Scheffers, destijds financieel directeur bij het niet-beursgenoteerde miljardenconglomeraat SHV. In juni 2007 ging Scheffers echter met 'pensioen'. Scheffers is nog wel steeds commissaris bij uitgeefconcern Wolters Kluwer en het niet-beursgenoteerde Friesland Foods.

De nieuwe nummer één is Gerard van Olphen, sinds 2002 lid van de *executive board* en sinds april 2007 cfo van Eureko. Deze financiële dienstverlener op het gebied van verzekeringen is net als SHV niet beursgenoteerd en omvat onderne-

De eerste en enige vrouw staat op plaats 25.

mingen in tien Europese landen. Tijdens het nog wat 'tastende' samenstellen van de toplijst in 2007 is Eureko - en dus Van Olphen - aan de aandacht ontsnapt. Vóór 2002 was Van Olphen cfo bij SNS Reaal, bestuursvoorzitter van Reaal Verzekeringen en cfo bij NIB Capital. Hij kan dus zonder aarzeling een bestuurlijke zwaargewicht worden genoemd.

NIEUWKOMERS

De top tien ziet er verder ongeveer hetzelfde uit als in 2007. Wel zijn sommige

topmanagers door omzetveranderingen op de ranglijst van plaats gewisseld, zoals Robert Jan van der Kraats (Randstad) en Fits Vervoort (Vedior), de huidige nummers vier en vijf.

De enige nieuwe naam in de huidige top tien, naast Gerard van Olphen, is Ton Lammers, die als cfo van voedingsmiddelenconcern Vion in 2007 eveneens aan de aandacht ontsnapte.

In de rest van de top 25 bevinden zich vergeleken met vorig jaar acht 'nieuwe' gezichten: Ronald van der Mark (Maxeda), Hans Wouda (Van der Sluijs), Cor van den Bos (SNS Reaal), Arie van 't Hof (HAL Trust), Ton van der Steenhoven (Kroymans), Theo Eysink (Bombardier Transportation), Gerard Krielen (GTI) en Sietske Laan (Nikon Europe).

'De toegevoegde waarde van IFRS zie ik nog steeds niet.'

16 Ron Icke

Ron Icke (51) begon zijn carrière in september 1977 als assistent bij Van Dien. "Ik wist na school niet zo scherp wat ik wilde. Werken en studeren leek me wel wat." Het beviel, NIVRA werd gedaan, kantoorpromoties gemaakt, en in 1991 stapte hij op. "Veel geleerd, leuke tijd, maar mede door de internationalisering was het accountantsberoep van een andere aard geworden. Meer formeel dan materieel. Dat paste niet zo bij mij, en ik wilde zelf ook eens ergens de verantwoording over hebben." Het werd Flexitime BV, dochter van de Wolters Schaberg-groep, en nu - na allerlei fusies en overnames in de Europese uitzendwereld - is Icke ceo van uitzendconcern USG People

NV, goed voor 3,9 miljard euro omzet en 170.000 flexwerkers die dagelijks via dit concern in dertien Europese landen naar hun werk gaan.

Profijt RA-opleiding: "Heel veel gezien en meegemaakt. Geleerd om tot de kern van het wezen van een onderneming door te dringen. Snel kunnen doorzien en goed kunnen overzien. Veertien jaar accountantsberoep is: heel veel klanten, ontzettend veel ervaring, bijzonder veel inzicht, snel en goed leren analyseren."

Ups en downs: "In feite één grote *up*: de opbouw van het USG People-concern, eerst door de fusie tussen Goudsmit NV en Unique, later ook middels de moeilijke maar uiteindelijk fantastische overname van Start. *Downs* zijn er niet

zoveel geweest, acquisities die niet doorgaan zijn jammer."

Fair value/IFRS: "Altijd al bezwaren tegen gehad. Regels, regels, regels, terwijl het vooral om de inhoud moet gaan. Het werd gepresenteerd als 'uitvinding van de eeuw', maar de toegevoegde waarde zie ik nog steeds niet."

Tip voor het openbaar beroep: "Het beroep moet weer aantrekkelijker worden. Ik zie geen bezwaar tegen een zekere terugkeer van de natuurlijke adviesfunctie die de accountant zeker ook heeft. Nu is de accountant soms een halve jurist die altijd ruggespraak moet houden. Meer zelf besluiten durven, kunnen en mogen nemen, dat zal het beroep zeker goed doen."

21 Ton van der Steenhoven

Ton van der Steenhoven (47) is chief financial officer en lid raad van bestuur van Kroymans Corporation, Nederlands grootste internationale marketing-, verkoop- en distributieonderneming in de automotive-sector. Na atheneum-B en havo begon hij als projectadministrateur bij een baggermaatschappij, stapte over naar Deloitte en ging de NIVRA-opleiding doen. In 1997 kwam hij terecht bij ARM-Stokvis, en deed daar 'tussen de bedrijven door' MBA.

Profijt RA-opleiding: "Gedurende de gehele carrière een nuttig pakket geweest. De combinatie werk en studie was zeer prettig en zeker ook een goede leerschool. Ik heb vooral vaktechnische kennis opgedaan, die ik nog steeds veelvuldig gebruik. MBA ging breder, meer met groepen werken, dus was in meer opzichten aanvullend en verbreedend."

De overstap van Deloitte naar het bedrijfsleven was het gevolg van de behoefte aan een andere omgeving en andere werkzaamheden. Toen ARM in 2000 werd overgenomen door Kroymans ging Van der Steenhoven mee, werd financieel directeur en in 2006 cfo.

Ups en downs: Ups waren de snelle groei van zowel ARM-Stokvis als Kroymans, een aantal succesvolle acquisities en de opbouw van de financieel-economische structuren waaraan hij heeft deelgenomen. "Veel downs zijn er niet geweest. Ik vind het altijd jammer als er iemand een team verlaat

'Schoenmaker, blij bij je leest en zorg dat je een hele goede schoenmaker wordt.'

waarmee mooie resultaten zijn geboekt. Men wil verder, dat begrijp ik - en toch vind ik het dan jammer."

Fair value/IFRS: "In principe positief maar de valkuil is te veel *form* en te weinig *substance*. Accountants die met hun afdeling vaktechniek moeten overleggen, of wijzelf die aan hun een en ander moeten uitleggen, dat kan eigenlijk niet. Dat maakt de relatie stroperig, je krijgt oneigenlijke discussies."

Tip voor het openbaar beroep: "Schoenmaker blij bij je leest en zorg dat je een hele goede schoenmaker wordt. Focussen is goed, maar je moet je kennis wel optimaal hebben. Je moet weten hoe het bij de cliënt in elkaar steekt."

RA's zijn slechts zelden ceo.

De nummers 26 tot en met 31 zijn, met uitzondering van Fred van Arp van de Telegraaf Media Groep en Peter van Rossum van Rodamco, allen nieuw.

VERDWENEN

Vergeleken met vorig jaar zijn, naast Henk Scheffers, drie prominente RA's uit de top 25 verdwenen. Rob Ruijter vertrok vorig jaar als financieel directeur van voormalig tijdschriftenuitgever VNU (in 2006 omgedoopt tot Nielsen) en ontving daarbij de hoogste vertrekpremie die ooit in Nederland is vergeven: ruim zes miljoen euro.

Bert van der Schelde, Aart Klompe en Jan Slotweg vertrokken als cfo van respectievelijk LogicaCMG, Getronics en autoleasebedrijf Athlon.

VROUW(EN)

Niet zo zeer verrassend als wel blijvend opvallend is het minimale aantal vrouwelijke top-RA's in het bedrijfsleven. Terwijl vrouwelijke registeraccountants in de interne accountancy regelmatig topposities bereiken, wil het zowel in het openbaar beroep als het financieel management nog altijd niet vlotten. De top 25 bevat één vrouw, op plaats 25: de eerdergenoemde Sietske Laan, general manager van Nikon Europe.

COMMISSARISSEN

Een speciale vermelding verdienen de bestuurders die naast hun 'eigen' topfunctie ook nog zware commissariaten vervullen. Het inventariseren daarvan is uit praktische overwegingen beperkt tot beursfondsen uit de AEX of AMX. Alleen Robert-Jan van der Kraats (cfo Randstad,

'Laat accountants niet te bureaucratisch worden.'

25 Sietske Laan

Sietske Laan is general manager bij Nikon Europe en Nikon Holdings Europe - niet alleen de bestuurlijke spil van dertien Europese werkmaatschappijen, maar ook hun 'loket' als het gaat om financieringen en accounting services. Na twee keer te zijn uitgeloot voor economie, ging ze in 1974 'voorlopig' bij een accountantskantoor werken. In 1996 zwaaide ze als senior manager af bij PricewaterhouseCoopers, RA-titel (1989) op zak, veel geleerd, keihard gewerkt. Bij Nikon kon ze voorzien in de behoefte aan Europees management. Vanaf 2002 maakt ze deel uit van de Holding en is van daaruit eindverantwoordelijk voor de Finance van alle Europese Nikon-dochters.

Profijt RA-opleiding: "Ik probeer hier steeds weer de *best practices* toe te passen die ik gedurende 22 accountantsjaren heb gezien, geleerd en zelf heb zien werken. Dat draagt eraan bij dat ik de Japanse cultuur en managementstijl effectief kan omzetten in de Europese manier van werken en omgekeerd. Als je als accountant overal hebt kunnen kijken, dan zijn er ook in een onderneming als deze eigenlijk niet zoveel valkuilen meer."

Ups en downs: "Een *up* was zeker het voor elkaar krijgen dat de Nikon-bedrijven al in 1999 omschakelden naar de euro en konden gaan werken met een systeem van *single pricing*." Een *down* in haar carrière was de weigering van PwC om haar indertijd een partnership aan te bieden. "Door fusies waren er te veel kandidaten, maar leeftijd speelde ook een rol."

Fair value/IFRS: "Vind ik tamelijk moeizaam. Er is nogal wat deskundigheid nodig om de juiste waardering neer te zetten. Accountants hebben die lang niet altijd."

Tip voor het openbaar beroep: "Laat men niet te bureaucratisch worden. *Zero tolerance* wat betreft de regeltjes lijkt me niet goed, een beetje flexibiliteit is beter. De accountant van nu dreigt een regelchecker te worden. Documentatie- en controlekosten stijgen hierdoor steeds meer en de vraag is of dat het allemaal waard is. De juiste maat vinden, dat lijkt me een goede instelling."

commissaris bij Ordina) en Fred Arp (cfo Telegraaf, commissaris Wereldhave) vallen in deze categorie zwaargewichten. De beperking tot louter de bedrijven die zijn opgenomen in de AEX- of AMX-index betekent uiteraard dat aan het hier gepresenteerde lijstje van RA-commissarissen slechts beperkte waarde kan worden gehecht en van volledigheid geen sprake is. Zo was VolkerWessels-topman Herman Hazewinkel, sinds 2006 voorzitter van de raad van commissarissen van Twentsche Kabel Holding, wel opgenomen in de commissarissenlijst van 2007, maar ontbreekt hij in die van 2008, aangezien

dit bedrijf niet langer deel uitmaakt van de AMX-index. □

* *Research voor dit artikel is verricht door Rob Heinsbroek. De Top 31 is zo zorgvuldig mogelijk samengesteld maar pretendeert geen absolute volledigheid. Over niet-beursgenoteerde bedrijven is niet altijd voldoende informatie eenvoudig en systematisch beschikbaar. Aanvullingen zijn zeer welkom en kunnen worden gemaild naar deaccountant@nivra.nl.*